A/d quartū ſic ꝓceditur videtur ꝙ nō om̄e mouens ſeipſum ſit diuiſibile i partē per ſe mouentē ⁊ in partē per ſe motā / q₂ celū mouet ſeipm̄ ⁊ tn̄ nō diuidit̄ in partē mouētē ⁊ in partē motē. ꝑ. Forte negas maiorē q₂ mouēs ſe poteſt quieſcere ex ſe ⁊ moueri ad diuerſas differentias poſitionis ꝑ phi. hic de animatis. Item ſecundū veritatē nō eſt animatum ſed hoc eſt contra phi. dicentē hic ꝙ eſt dare primū motū ex ſe ſc₃ celum. Item homo mouet ſeipſum ⁊ tamē nō ſic diuiditur cum anima ſit tota in toto ⁊ i qualibet parte igitur. Sed contra eſt philo.

¶ Reſpondeo dicēdū ꝙ poſtꝙ philo. determinauit ꝙ om̄e qđ mouetur ab alio mouet̄ cōſequēter determinat ꝙ deueniēdū eſt ad vnū ṗmū mouēs imobile. Pro cui⁹ declaratiōe hanc ponit diuiſionē mouentiū quia quoddā eſt qđ virtute ꝓpria mouet̄ / ita ꝙ nō habet ꝟtutē mouēdi ab alio. Aliud eſt qđ mouetur nō ꝟtute ꝓpria ſed inq̄tū ab alio mouet̄ vt baculus mouet lapidē per hoc ꝙ a manu mouet̄ q̄ etiā mouetur ab hoīe ſ₃ hō mouet nō q₂ ab alio moueatur ⁊ ideo dicitur mouēs ꝓpter ſeipm̄ ⁊ tale d₃ dici mouens primū qđ q̄ſq₃ mouet ꝑ plura media vt homo poteſt mouere lapidē per manū ⁊ baculū. Secūdo q̄ſq₃ ꝑ vnicū mediū vt homo ſola manu pōt mouere lapidē ⁊ hec mouētia media que nō hn̄t ꝟtutē mouendi niſi per hoc ꝙ ab alio mouētur ſunt mouētia ſecunda ⁊ ideo dicūtur inſtrumenta ⁊ magis mouet primum mouens ꝙ̄ ſecundū q₂ primum mouēs mouet ſecundū ⁊ nō econtra. Et etiam ſecundū non poteſt mouere ſine primo a quo habet virtutem mouendi ſed primum poteſt mouere ſine ſecundo.

¶ Cōcluſio prima in ordine mouentiū dabile ē vnū qđ non mouetur ab alio ſed ſi mouet̄ hoc eſt a ſeipo ꝓbat̄ ſic q₂ ſi nullū mouēs moueret niſi ꝑ hoc ꝙ ab alio mouetur ſic eſſet ꝓceſſus in infinitū in mouentibus ⁊ ſic nō eſſet dare primū mouēs ⁊ ꝑ ꝯn̄s nec ſecūdū quia ſecundū non mouet niſi virtute primi igit̄.

¶ Concluſio ſcđa neceſſe eſt eſſe vnū mouens quod nec mouetur a ſe nec ab alio ⁊ ſic non omne mouens mouetur patet q₂ ſi omne mouens mouet̄ ſic ꝙ nullum mouens moueret niſi motum vel hoc cōueniret mouenti per ſe vel ꝑ accn̄s ſi ꝑ accidēs cum id qđ cōuenit alicui ꝑ accidens non de neceſſitate cōueniat ſequitur ꝙ poterit non conuenire / ſed poſſibili poſito in eſſe nō ſequitur impoſſibile. Ponatur ꝑ aliqđ mouens quod non moueatur. ergo non om̄e mouēs mouet̄. Vel ſi dicat̄ ꝙ ſeq̄tur inconueniēs ſc₃ ꝙ non mouebit. ꝑ nō erit mot⁹ qđ eſt ipoſſibile. Scđo q̄ncūq₃ aliq̄ duo ſibi accidūt nullū eſt icōueniēs ſi vnū repiat̄ ſine alio. ⁊ alterū ſine illo. dū tn̄ vtrūq₃ vtriq₃ accidat qđ dr̄ ꝓpter materiā ⁊ formā ſubām ⁊ accidēs. Si ꝑ mouere ⁊ moueri ſibi iuicē accidant poterit dari mouēs ſine mobili. ſi ꝟo dicat̄ ꝙ oē mouēs ꝑ ſe moueat̄ ex neceſſitate. ſequūtur multa icōueniētia prio vel mouet ⁊ mouet̄ eadē ſpē motus vel ꝟm vnam mouebit ⁊ ꝟm aliam moueretur. Si dicat̄ primum tunc deſcendendo vſq₃ ad ſpēs ſpālıſſimas motus ſeq̄retur ꝙ docens geometriā addiſceret geometram: ⁊ ſanans ſanaretur ⁊ proijciens proijceretur que oīa ſunt incōuenientia. Nā de rōne diſcētis eſt habere ſciam quā docet ⁊ de ratione addiſcētis eſt non habere illā. Itē nihil mouet niſi ſcđm ꝙ eſt i actu ⁊ nichil mouetur niſi ſcđm ꝙ eſt in potētia. Sed impoſſibile eſt idē eſſe in actu ⁊ in potentia ꝑ ipoſſibile eſt idē mouere ⁊ moueri per ſe ſecundū eandem ſpeciem motus. Si ꝟo dicatur ꝟm membrū ſc₃ ꝙ ꝟm vnam ſpeciē moueat ⁊ ꝟm aliam mouatur. cum nō ſint infinite ſpēs motus ſicut nec₃ infinite ſpēs rerū ꝟm quas eſt motus ſeq̄tur ꝙ tandē deueniet̄ ad aliqđ mouens qđ nō moueretur ſcđm aliquā ſpeciē motus ⁊ ſic haberetur mouēs imobile ⁊ nō om̄e mouens ꝑ ſe de neceſſitate mouere. Nec valet dicere ꝙ cū deficerēt oēs ſpēs motus fieret reditus ad primā vt ſi primum motū moueatur localiter diſtributis oībus ſpeciebus motus ꝑ diuerſos motores motor qui erit reſiduus mouebit̄ iterū motu locali. Cōtra hoc replicat ariſto. q₂ ſic idē eſt dicere ac ſi diceretur idē mouere ⁊ moueri ꝟm eandē ſpeciē mot⁹: q₂ vt prius dictū eſt primū mouēs magis mouet ꝙ̄ ꝟm et ita vltimū magis mouet i virtute primi ꝙ̄ primi ⁊ tamen ſic capiendo primum mouens moueretur ſecundū eandē ſpeciē motus qua aliqđ eoꝝ moueret̄. ergo moueret ⁊ moueret̄ ꝟm eādē ſpeciē motus qđ eſt idē dicere ac ſi diceretur docens addiſcere ⁊ ſanās ſanari ⁊ edificans edificari quod eſt ipoſſibile. ꝑ nō omne mouens per ſe mouetur nec ſemper mouet per hoc ꝙ ab alio mouetur ergo ipoſſibile eſt omne mouens mouere per hoc ꝙ mouetur eo ꝙ per accidens ſibi cōuenit ⁊ ſic aliqđ pōt mouere abſq₃ hoc ꝙ moueatur ⁊ per conſequens mouens immobile.

¶ Tercia cōcluſio. t. c. xlj. Oē mouens ſeipm̄ eſt diuiſibile in partē per ſe mouentē ⁊ in partē ꝑ ſe motā p₃ q₂ ſi aliqs ſeipm̄ moueat. vel totū primo ꝑ ſe mouet totū vl̄ vtraq₃ pars mouet aliā reciproce vl̄ quelibet pars mouet ſeipſam vel vna pars mouet ⁊ nō mouetur ⁊ alia mouetur ⁊ non mouet nullū prioꝝ triū pōt dici ergo relinq̄tur q̄rtū membrū. Nec op₃ huic diuiſioni addere hec duo membra ſc₃ ꝙ totum moueat partem vel pars totū q₂ improbatis. j. ⁊. iij. mēbris ſatis iprobantur hec duo. Pars em̄ nō pōt mouere totū nec totū partē quin vna pars moueat ſeipſa₃ iprobatur. ergo primū membrū. primo ſic cū idē ſit actus in numero mouentis ⁊ mobilis ſi totū primo ⁊ per ſe moueat totum illud ſcđm eūdē motū in numero moueret ⁊ moueretur puta idē ſecūdum eandē ſanitatem in numero ſanaret ⁊ ſanatur qđ eſt inconueniens quia mouens ⁊ motū quandā oppōnē important ſiue habent ideo ſi aliquid mouet et moueatur neceſſario op₃ ꝙ illi⁹ ſit alius mot⁹ numero quo mouet et alius quo mouetur ſicut eſt ali⁹ mot⁹ numero quo baculus mouet lapidē ⁊ quo mouetur a manu. Scđo ſic. Om̄e mobile mouet̄ ſecūdū ꝙ eſt in potentia cū ergo nihil reducat ſe de potentia i actū op₃ mouēs eſſe in actu quodāmodo ꝟm id ad qđ mouet mobile ⁊ ad quod mobile eſt in potentia. S₃ nihil idē inq̄tū idē eſt in actu ⁊ in potentia ꝑ nullū totum poteſt per ſe mouere ſeipſum. Dr̄ aūt mouēs eſſe in actu quodāmō q₂ aliter eſt in actu mouēs vniuocū in quo eſt forma ſecūdū eandē rationē que recipitur in mobili ⁊ aliter mouens equiuocū in quo nō eſt forma ſecūdū eandem rationem vt recipit̄ in mobili ſed ſecūdū quandā virtutem ſuperiorē. Nec poteſt dici ſecundū membrū patet prio / q₂ ſi vtraq₃ ps animalis moueat reciproce vna pars non eſt magis mouens ꝙ̄ alia ⁊ tamē primū mouēs magis mouet ꝙ ſecūdū ⁊ ibi nō erit dare primū mouēs. ꝑ nec ꝟm / et per ꝯn̄s mouens ſeipm̄ non eſſet ꝓpinquius prio principio motus ꝙ̄ illud qđ mouetur ab alio. Et tn̄ prius dicebatur ꝙ mouens ſeipm̄ eſt primū in ordie mouētiū. Scđo ſi mouētis ſeip₃ ps q̄ mouet ab alia moueatur. Moueri non pōt ſibi ꝯuenire niſi per accidēs q₂ ſi per ſe ſibi i conueniret tunc nō moueret niſi per hoc ꝙ moueretur. Sed quod mouet per hoc ꝙ